

Grup Consultes tributàries**Fitxa de detall****Títol**

Consulta núm. 137/20, d'1 de febrer de 2021

Qüestió: Aixovar domèstic: base de càlcul.

Cos

- Es consulta com cal valorar l'aixovar domèstic en l'impost sobre successions i donacions (ISD), arran de la Sentència del Tribunal Suprem núm. 956/2020, de 19 de maig.

- En resposta a la qüestió plantejada, s'informa el següent:

L'article 15 de la Llei 29/1987, de 18 de desembre, de l'impost sobre successions i donacions estableix:

"Article 15. Parament domèstic.

El parament domèstic formarà part de la massa hereditària i es valorarà en el tres per cent de l'import del cabal relict del causant, excepte que els interessats assignin a aquest aixovar un valor superior o provin fefaentment la seva inexistència o que el seu valor és inferior al que resulta de l'aplicació del referit percentatge."

D'acord amb aquest precepte, la base de càlcul de l'aixovar està constituïda per la totalitat dels béns que integren el cabdal hereditari, llevat que el contribuent provi que el seu valor és inferior, o la seva inexistència.

Doncs bé, tot i la literalitat de l'article 15, el Tribunal Suprem en diferents sentències ha conclòs però que l'aixovar s'ha de determinar d'una manera diferent. Així, en la sentència de 19 de març del 2019 diu *"el ajuar doméstico solo comprende una determinada clase de bienes y no un porcentaje de todos los que integran la herencia"*.

En sentències posteriors (342/20, de 10 de març; 490/20 i 499/20 -ambdues de 19 maig- i la 744/2020, d'11 de juny) reitera les consideracions de la sentència del 2019, i conclou:

"1.- El ajuar doméstico comprende el conjunto de bienes muebles afectos al servicio de la vivienda familiar o al uso personal del causante, (...), conforme a la realidad social, en un sentido actual.

2.- En concreto, no es correcta la idea de que el tres por ciento del caudal relict que, como presunción legal, establece el mencionado artículo 15 LISD comprende la totalidad de los bienes de la herencia, sino solo aquéllos que puedan afectarse, por su identidad, valor y función, al uso particular o personal del causante, con exclusión de todos los demás.

3.- Las acciones y participaciones sociales (...), no pueden ser tomadas en cuenta a efectos de aplicar la presunción legal del 3 por ciento.

4.- El contribuyente puede destruir tal presunción haciendo uso de los medios de prueba admitidos en Derecho, (...).

En particular, no está necesitada de prueba la calificación de los bienes por razón de su naturaleza, que la Administración debe excluir. En otras palabras, sobre el dinero, títulos, los activos inmobiliarios u otros bienes incorporeales no se necesita prueba alguna a cargo del

contribuyente, pues se trata de bienes que, en ningún caso, podrían integrarse en el concepto jurídico fiscal de ajuar doméstico, al no guardar relación alguna con esta categoría.” -STS 342/20-

El TS entén, per tant, que per al càlcul de l'aixovar, no s'han de considerar tots els béns integrants del cabdal relict, sinó només aquells que estan afectes al servei de l'habitatge familiar o a l'ús personal del causant. En aquest sentit, el Tribunal fa una delimitació negativa del concepte aixovar establint quins béns queden exclosos.

En aquest sentit i partint que només es tindran en compte els béns destinats a l'habitatge familiar i a l'ús particular o personal del causant, queden exclosos la resta de béns següents:

- Els béns immobles: només s'exclouen els que no constitueixen l'habitatge familiar o les segones residències (perquè aquests estan destinats precisament a l'ús personal del causant).
- Els béns susceptibles de produir renda
- Els béns afectes a activitats econòmiques o professionals
- Els diners
- Els títols valors
- Els valors mobiliaris
- Altres béns incorporals (drets de propietat intel·lectual, per exemple..)
- Els béns d'extraordinari valor material, com joies, antiguitats, obres d'art... (tot i que el TS no ho diu expressament).

Assenyalar que el criteri del TS ha estat, al seu torn, assumit pel Tribunal Econòmic Administratiu Central en les resolucions 00/07468/2016/00/00 i 00/03251/2017/00/00, de 14 de juliol i 30 de setembre del 2020, respectivament, el que suposa un canvi de la doctrina administrativa fins aleshores vigent.

Finalment, que el causant no fos titular de cap habitatge no comporta automàticament la inexistència d'aixovar. El contribuent continua obligat a inventariar i a quantificar els béns que es consideren aixovar (aquells destinats a l'ús personal i particular del causant i els béns destinats a l'habitatge familiar) o a provar-ne la seva inexistència.

Aquesta contestació té, d'acord amb l'article 34.1.a) de la Llei general tributària, caràcter merament informatiu.

Data de publicació

10-02-2021

Tributs

Impost sobre successions i donacions